

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6Tos/12/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8322010256
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 04. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Emil Dubňanský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8322010256.4

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Emila Dubňanského a sudcov JUDr. Petra Farkaša a JUDr. Rastislava Vargu, PhD., L.L.M, MBA na neverejnom zasadnutí konanom dňa 25. apríla 2023, v trestnej veci ods. A. B. pre prečin prevádzkačstva podľa § 355 ods. 1 Trestného, o uložení ochranného opatrenia - zhabania veci, o sťažnosti prokurátora proti uzneseniu Okresného súdu Humenné sp. zn. 1T/40/2022 zo dňa 15. decembra 2022, takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. poriadku z a m i e t a sťažnosť prokurátora.

odôvodnenie:

Uznesením Okresného súdu Humenné sp. zn. 1T/40/2022 zo dňa 15. decembra 2022 bol zamietnutý návrh prokurátora uvedený v obžalobe Okresnej prokuratúry Humenné sp. zn. Pv 905/21/7702 zo dňa 26.04.2022 na uloženie ochranného opatrenia v zmysle § 83 ods. 1 písm. d) Trestného zákona - zhabanie veci: osobné motorové vozidlo značky Audi A4, evidenčné číslo M VZ6003, tmavošedá farba, WIN: C..

Proti tomuto uzneseniu ihneď na verejnom zasadnutí podal sťažnosť prokurátor, ktorú neskôr písomne odôvodnil aj tým, že dáva do pozornosti, že odsúdený A. B. podobne ako vo vzťahu ku skutku samotnému, klamal aj čo sa týka pôvodu a spôsobu získania predmetného vozidla do jeho fyzickej držby, keď najprv tvrdil, že vozidlo má z požičovne Rent Car a neskôr už zasa tvrdil, že mu ho prenajal ten kamarát, ktorému mal vyzdvihnúť brata. Tento „brat“ mal teda odsúdeného A. B. poslať po svedka D. E. F., avšak z dokladu o prenajatí tohto vozidla na č.l. 152 vyšetrovacieho spisu zas vyplýva, že vozidlo prenajala celkom iná osoba, menom G. F., ktorá evidentne so svedkom D. E. F. nemá spoločné meno. Nesúhlasí s názorom prvostupňového súdu vo vzťahu k argumentácii založenej na prezumpcii, že vlastník vozidla - autopožičovňa nemal žiaden dosah na to, na aký účel bude toto vozidlo použité a preto nevytvoril podmienky alebo predpoklady pre spáchanie tohto trestného činu. Už z obsahu samotného dokladu o požičaní tohto vozidla zo dňa 24.11.2021 vyplýva, že vypožičiavateľ G. F. uviedol údaje o dĺžke predpokladanej trasy cca 2 300 km, čiže vlastníčkovi vozidla muselo byť zrejme, že vozidlo bude použité na jazdu na dlhšiu trasu mimo územia Nemecka. Ďalším podozrivým údajom pre vlastníka mal byť aj počet udávaných vodičov 3x a to bez výslovného uvedenia ich identity. V konečnom dôsledku je veľmi otázna aj validita tejto zmluvy o prenajatí, ktorá je opatrená dátumom 24.11.2021 v meste Pullach, napriek tomu, že podľa jej obsahu malo byť vozidlo dodané už 22.11.2021 v čase o 17.31 hod. v meste Ansbach. Podotýka, že odsúdený A. B. mal pricestovať do Sniny už dňa 23.11.2021, no zmluva o prenajatí na č.l. 152 vyšetrovacieho spisu, ktorá bola po zadržaní odsúdeného B. už v priebehu vyšetrovania sprostredkovane predložená, je datovaná dňom 24.11.2021. V neposlednom rade na nej absentuje aj podpis samotného vypožičiavateľa G. F.. Je vysoko pravdepodobné, že táto zmluva o prenajatí bola dodatočne vyfabrikovaná s cieľom dosiahnuť vrátenie veci, ktorá bola už vopred určená a aj použitá na spáchanie trestného činu. Vlastník vozidla zjavne nevenoval pozornosť komu a na aký účel či už na základe tejto zmluvy, alebo z iného dôvodu poskytol vozidlo v hodnote 38.000,-€. Už zo samotného charakteru odsúdeným spáchanej trestnej činnosti

vyplýva, že prevoz troch migrantov na tak veľkú vzdialenosť naprieč územím SR až do miesta konečnej destinácie by sa nezaobišlo bez adekvátneho dopravného prostriedku, čím predmetné motorové vozidlo nadobúda charakter veci nevyhnutne určenej na spáchanie trestného činu (nástroj trestnej činnosti). Podobne ako ostatné druhy trestnej činnosti, aj trestná činnosť prevádzachstva podlieha určitej dynamike vývoja a jej páchatelia sa prispôsobujú zmeneným podmienkam pri jej postihovaní orgánmi štátu. V poslednej dobe sme svedkami, že jej páchatelia resp. organizátori na samotný prevoz migrantov používajú buď vozidlá minimálnej nadobúdacej hodnoty, alebo si ich zapožičiavajú od rôznych fyzických či právnických osôb, u ktorých v prípade záchytu zo strany zložiek štátu, potom možno účinne používať obranu v tom zmysle, že toto vozidlo nepatrí samotnému páchatelovi a nemalo by byť predmetom prepapnutia či zhabania. Zjavne ide o nový modus operandi za účelom eliminovať potenciálne „straty“ v prípade záchytu migrantov a prevádzachov samotných. Na tieto nové postupy by však mal reagovať aj štát trestnoprávnou represiou, keď vlastníka veci, ktorý ju prepožičia/poskytne kriminálne závadovým osobám postihne sankciou jej zhabania, pretože vlastníctvo na strane druhej aj zaväzuje k tomu, aby takáto vec nebola použitá na páchanie protiprávnej činnosti a už vôbec nie na páchanie činnosti trestnej. Preto prokuratúra zastáva názor, že aj v tomto prípade uloženie navrhovaného ochranného opatrenia môže obstať v teste proporcionality medzi záujmom vlastníka veci a záujmom štátu na potieraní tejto formy kriminality, už aj z tohto dôvodu, že takto sa docieli aj faktické vyňatie vozidla z dosahu kriminálne závadových osôb, ktoré by ho mohli potenciálne v budúcnosti použiť opakovane na páchanie danej trestnej činnosti a v neposlednom rade by takéto rozhodnutie malo aj svoj preventívny účinok v komunite osôb zaoberajúcich sa touto trestnou činnosťou pro futuro. Na základe všetkých týchto skutočností, preto navrhol, aby Krajský súd v Prešove napadnuté uznesenie samosudcu Okresného súdu v Humennom zo dňa 15.12.2022, sp. zn. 1T/40/2022 zrušil a uložil mu, aby rozhodol v zmysle petitu v obžalobe z 26.4.2022.

Z vyjadrenia obhajcu k sťažnosti prokurátora vyplýva, že v úvode rozoberá dôvody prezentované stranou obžaloby v jej opravnom prostriedku. V tejto súvislosti poukazuje aj na vyjadrenie splnomocnenca zúčastnenej osoby, ktorý žiadal návrh zamietnuť z dôvodu, že vlastníka motorového vozidla nemal vedomosť o tom, že s vozidlom mohol byť spáchaný trestný čin, ani objektívne nemal možnosť zabrániť konaniu odsúdeného. Súd prvého stupňa jasne a zreteľne mal za preukázané, že vlastníkom daného osobného motorového vozidla Audi je zahraničná právnická osoba a nájomca respektíve užívateľ vozidla nemal povolenie, aby s ním vycestoval do iného štátu. Logicky dané nemal žiadny dosah ani vedomosť akým spôsobom nájomca vozidlo použil a vlastníka vozidla nemá nič spoločné so spáchaním trestného činu, a preto ani nemohol zabrániť konaniu odsúdeného. Vzhľadom na uvedené má za to, že súd prvého stupňa postupoval po vecnej a právnej stránke správne a objektívne, v zmysle zásad dokazovania posúdil a vyhodnotil všetky skutočnosti a okolnosti danej veci v súlade s Trestným poriadkom. Navrhol sťažnosť ako nedôvodnú zamietnuť.

Na základe tejto sťažnosti krajský súd preskúmal podľa § 192 ods. 1 Tr. poriadku správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a konanie predchádzajúce týmto výrokmi napadnutého uznesenia a zistil pritom, že sťažnosť prokurátora nie je dôvodná.

Prvostupňový súd na verejnom zasadnutí uskutočnil dokazovanie a následne svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že po vykonaní dokazovania, oboznámení sa s obsahom vyšetrovacieho i súdneho spisu, návrh prokurátora na zhabanie veci, a to osobného motorového vozidla značky Audi A4, evidenčné číslo M VZ6003, tmavošedej farby, WIN: C., zamietol, pretože na jeho zhabanie neboli splnené zákonné podmienky. Z vykonaného dokazovania je nepochybné, že motorové vozidlo, ktoré odsúdený preukázateľne použil na spáchanie trestnej činnosti, nie je v jeho vlastníctve. Vlastníkom je zahraničná právnická osoba, vozidlo bolo za odplatu prenechané nájomcovi v Nemecku, aby ho ten v dojednanej dobe používal a následne vrátil vlastníkovi na rovnakom mieste v zahraničí. Nájomca, resp. užívateľ vozidla nemal povolenie, aby s ním vycestoval do iného štátu. Preto pokiaľ odsúdený ako užívateľ vozidla s týmto vycestoval z Nemecka na Slovensko a použil ho na spáchanie trestného činu, urobil tak bez vedomia a súhlasu vlastníka, a teda v rozpore s uzatvorenou nájomnou zmluvou. Vlastník motorového vozidla, ktorého predmetom činnosti je požičiavanie motorových vozidiel, nemal žiaden dosah na to, na aký účel použil vozidlo nájomca, resp. ten, komu ho nájomca prenechal na ďalšie užívanie, svojou činnosťou nevytvoril podmienky alebo predpoklady pre spáchanie trestného činu. Vlastník nemal vedomosť o tom, že by s vozidlom mohol byť spáchaný trestný čin a objektívne ani nemal možnosť zabrániť konaniu odsúdeného. Prokuratúrou navrhované ochranné opatrenie predstavuje výrazný zásah do vlastníckeho práva osoby, ktorá konanie odsúdeného nemohla žiadnym spôsobom

ovplyvniť, preto okresný súd vzhľadom na hore uvedené skutočnosti a citované zákonné ustanovenia rozhodol o návrhu prokurátora tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti napadnutého uznesenia.

Podľa § 83 ods. 1 písm. d/ Tr., zákona, ak nebol uložený trest prepadnutia veci uvedenej v § 60 ods. 1, súd uloží zhabanie veci, ak nepatrí páchatelovi a bola určená alebo použitá na spáchanie trestného činu.

V zmysle príslušných komentárov sú v tomto ustanovení upravené zákonné podmienky na zhabanie veci. Účelom tohto inštitútu je zabezpečiť ochranu spoločnosti pred tými nebezpečnými predmetmi a inými vecami, ktoré nemôžu byť predmetom trestu prepadnutia veci. Predmetom zhabania môže byť len taká vec, ktorá je k spáchanému trestnému činu v niektorom zo vzťahov uvedených v § 60 ods. 1 písm. a) až c) Tr. zákona. Rozhodnutím o zhabaní veci dochádza k zmene právnej pozície dotknutého subjektu a realizáciou takéhoto uznesenia v praxi dochádza v konečnom dôsledku k zásahu do vlastníckeho práva. Podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré stanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Toto ustanovenie však nebráni právu štátu prijímať zákony, ktoré považuje za nevyhnutné, aby upravil užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom alebo zabezpečil platenie daní alebo iných poplatkov alebo pokút. V súlade s čl. 20 ods. 5 ústavy možno iné zásahy do vlastníckeho práva dovoliť iba vtedy, ak ide o majetok nadobudnutý nezákonným spôsobom alebo z nelegálnych príjmov a ide o opatrenie nevyhnutné v demokratickej spoločnosti pre bezpečnosť štátu, ochranu verejného poriadku, mravnosti alebo práv a slobôd iných.

V prieskumnom konaní krajský súd zistil, že okresný súd vykonal na verejnom zasadnutí náležité dokazovanie týkajúce sa návrhu prokurátora na zhabanie veci, pričom procesné strany sa ani v rámci sťažnostného konania vykonania ďalších dôkazov nedomáhali. Vyhodnotením predloženého návrhu stranou obžaloby má aj krajský súd za to, že tento nekorešponduje so splnením zákonných podmienok na uloženie ochranného opatrenia - zhabanie veci v zmysle § 83 Tr. zákona. Z uvedeného dôvodu preto postup okresného súdu, ak zamietol návrh prokurátora na zhabanie veci nezistiac splnenie zákonných podmienok špecifikovaných v § 83 Tr. zákona je správny a zákonný.

Sťažnostný súd v ďalšom konštatuje, že z vykonaného dokazovania je zrejmé, že motorové vozidlo je vecou v zmysle § 130 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, ktorá nepatrí páchatelovi – odsúdenému A. B., čím je táto prvá zákonná podmienka uvedená v § 83 ods. 1 písm. d) Tr. zákona, splnená. Splnenou však nie je druhá zákonná podmienka, teda že motorové vozidlo bolo určené na spáchanie trestného činu. Motorové vozidlo nebolo pritom žiadnym spôsobom špeciálne upravené na prevoz migrantov, vytvorením nejakých utajených priestorov, kde by sa mohli nelegálni migranti ukryť v prípade kontroly príslušnými policajnými orgánmi. Zo zabezpečených dôkazov nevyplýva ani to, aby predmetné motorové vozidlo bolo v minulosti používané práve za účelom prevozu nelegálnych migrantov. Taktiež zhabanie motorového vozidla vysokej hodnoty patriaceho inej osobe (autopožičovne) by bolo neprimeraným zásahom do jej vlastníckeho práva, pretože by to bolo v zjavnom nepomere ku skutku, ktorého sa odsúdený dopustil. Zúčastnená osoba motorové vozidlo nájomcovi, ktorý ho požičal odsúdenému, prenechala bez toho, aby mala vedomosť o tom, že ďalšia osoba, t.j. odsúdený, následne použije motorové vozidlo na páchanie trestnej činnosti a teda by existoval na strane zúčastnenej osoby aspoň predpoklad takého správania sa.

V danom prípade je argumentácia napadnutého súdneho rozhodnutia plne vyčerpávajúca a logicky odôvodnená. V tejto súvislosti je potrebné tiež poukázať na to, že v dvojinstančnom súdnom konaní rozhodnutia súdu prvého a druhého stupňa tvoria jednotu, a preto je nadbytočné, aby sťažnostný súd opakoval vo svojom rozhodnutí správne skutkové a právne závery súdu prvého stupňa. S námietkami prokurátora sa súd prvého stupňa už vo svojom rozhodnutí riadne vysporiadal, pričom krajský súd konštatuje, že odmietnutie návrhu sťažovateľa bolo založené na racionálnom a ústavne konformnom výklade relevantnej právnej úpravy, ktorý nepopiera jej účel a podstatu a na základe ktorého bol ustálený dôvod na odmietnutie návrhu prokurátora na zhabanie veci.

K odvolacím námietkam prokurátora, pokiaľ ide o samotné hodnotenie dôkazov krajský súd na základe preskúmania odôvodnenia napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa a na podklade štúdia

predloženého spisového materiálu dospel k záveru, že okresný súd sa správne, logicky a presvedčivo vysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre jeho rozhodnutie. Podstatou podaného opravného prostriedku je totiž snaha prokurátora dosiahnuť, aby krajský súd prehodnotil vykonané dôkazy a ním podaný návrh na zhabanie veci a na základe iného hodnotenia v intenciách požiadavky strany obžaloby dospel k odlišným právnym záverom, než aké urobil prvostupňový súd. Je ale potrebné konštatovať, že skutkový stav bol prvostupňovým súdom na podklade vykonaného dokazovania zistený správne a následne bolo vo veci aj zákonne rozhodnuté, a preto sťažnostný súd na tomto mieste upriamuje pozornosť prokurátora na vyššie uvedené skutočnosti. Nie je ani dôvodom na zrušenie napadnutého rozsudku skutočnosť, že prokurátor na základe svojho presvedčenia poukazuje na možnosť hodnotenia tých istých dôkazov s iným do úvahy prichádzajúcim výsledkom. V predmetnej trestnej veci pritom nie sú splnené ani zákonné podmienky pre vyslovenie zhabania veci v zmysle § 83 ods. 1 písm. g) Tr. zákona, keďže je zrejmé, že zhabanie predmetného auta v prospech štátu si v danom prípade nevyžaduje ani bezpečnosť ľudí resp. majetku, ani iný obdobný všeobecný záujem (napríklad záujem na ochrane pred nelegálnym prevozom migrantov, záujem spoločnosti na tom, aby nikto nemal z trestnej činnosti neodôvodnený majetkový prospech a podobne). Ani názor prokurátora o vysokej pravdepodobnosti vyfabrikovania zmluvy o prenájme, podozrivým údajom o dĺžke trasy, počtu vodičov bez uvedenia ich identity, nepostačuje na tak závažný zásah do práva vlastníť majetok. Požičovňa motorových vozidiel totiž vykonáva svoju činnosť za účelom zisku a nemôže v žiadnom prípade predpokladať alebo dokonca s istotou vedieť o tom, pokiaľ k tomu nemajú opodstatnené indicie, či fakty (napr. tá istá osoba už v minulosti spácha trestný čin s ich vozidlom), že práve nimi zapožičané auto bude použité na spáchanie trestného činu. Napokon súd musí svoj záver založiť na istote nie na pravdepodobnosti hoc ako vysokej. Aj keď prokurátor uvádza, že štát by mal reagovať trestnoprávnou represiou, keď vlastníka veci, ktorý ju prepožičia/poskytne kriminálne závadovým osobám postihne sankciou jej zhabania, v tomto prípade je zrejmé, že odsúdený takouto osobou nie je, keďže z odpisu z registra trestov vyplýva, že v tom čase nemal žiaden záznam.

Z týchto dôvodov krajský súd sťažnosť prokurátora ako nedôvodnú zamietol v zmysle ustanovenia § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. poriadku.

Rozhodnutie bolo prijaté jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.